Βάραθρο Βαλότρυπα

έκθεση αποστολής

όρος Μαυροβούνι 2019

Σπηλαιολογία Θεσσαλονίκης

ΠΡΩΤΕΑΣ

2010

Περιοχή: Το σπήλαιο βρίσκεται στο όρος Μαυροβούνι, που θεωρείται και ως απόληξη του Πηλίου προς το βορρά. Εδαφικά ανήκει στο δήμο Κεραμιδίου, νομό Μαγνησίας.

Στόχοι: Στόχοι ήτανε η χαρτογράφηση του βαράθρου με DistoX, η φωτογράφηση του και εξερεύνηση για πιθανές συνέχειες.

Προέλευση ονομασίας: Από τα νεκρά βουβάλια που ρίχνανε μέσα (βουβαλότρυπα>βαλότρυπα)

Διαμονή: Στήθηκε κατασκήνωση κοντά στο βάραθρο που βολεύει λόγω του επίπεδου εδάφους και που έχει χρησιμοποιηθεί και στο παρελθόν. Δεν υπάρχει πηγή νερού.

Ημερομηνία: Η αποστολή πραγματοποιήθηκε 23 με 25 Μαρτίου 2019.

Τα μέλη της αποστολής

Συνολικά 11 άτομα έλαβαν μέρος από δύο σπηλαιολογικούς συλλόγους (Πρωτέας και Χείρων)

Χείρων:

Βαξεβανόπουλος Μάρκος (υπεύθυνος αποστολής)

Ρεϊζοπούλου Αγγελική

Νίνα Μτσεντλιντζέ

Πρωτέας:

Βάσου Μαρία

Ζάχαρης Αριστείδης (σύνταξη έκθεσης)

Μανώλας Αργύρης

Κιουρεξίδου Ευγενία

Παπαντωνίου Γιώργος

Μυλωνά Ιωάννα (υλικά)

Παρμάκης Παναγιώτης

Σωτηριάδης Γιώργος (χαρτογράφηση)

Χρονικό Εξερευνήσεων

Η πρώτη κατάβαση έγινε από τον Αυντζή Γιώργο και μέλη της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρίας, όπου διαπιστώθηκε το μεγάλο βάθος του βαράθρου, χωρίς ωστόσο να φτάσουν στον πάτο. Το 2004 μετά από δύο αποστολές που θα οργανώσει ο Χείρων σε συνεργασία με το ΣΕΛΑΣ οι προσπάθειες θα στεφθούν με επιτυχία καθώς θα φτάσουν στο βαθύτερο σημείο του. Υπεύθυνος των αποστολών ήτανε ο Βαξεβανόπουλος Μάρκος (Χείρων). Τότε θα γίνει και η πρώτη εκτίμηση του βάθους, στα -250 μέτρα, χωρίς ωστόσο να χαρτογραφηθεί. Ημιτελείς καταβάσεις θα γίνουνε επίσης το 2009 και το 2014 από μέλη του Πρωτέα και του Χείρων, ενώ το 2013 θα το επισκεφτούν μέλη του ΣΠΕΛΕΟ.

Γεωγραφία

Το σπήλαιο ανήκει στο όρος Μαυροβούνι, ένα όχι και τόσο γνωστό βουνό, σε υψόμετρο 780 μέτρων. Κάποιοι θεωρούν ότι ανήκει στο βόρειο Πήλιο. Στα Δυτικά υπάρχει η λίμνη Κάρλα, το χωριό Καλαμάκι και ο κάμπος της Θεσσαλίας. Στα νότια βρίσκεται το χωριό Κανάλια, ενώ στα ανατολικά και τη μεριά του Αιγαίου συναντάμε το Κεραμίδι. Ακόμα πιο νότια συναντάμε το Βόλο.

Γεωλογία

Από γεωλογικής απόψεως το σπήλαιο διανοίγεται στα μάρμαρα του Μαυροβουνίου, ενώ βρίσκεται πολύ κοντά στο σημείο ένωσης αυτών με γνεύσιους και σχιστόλιθους.

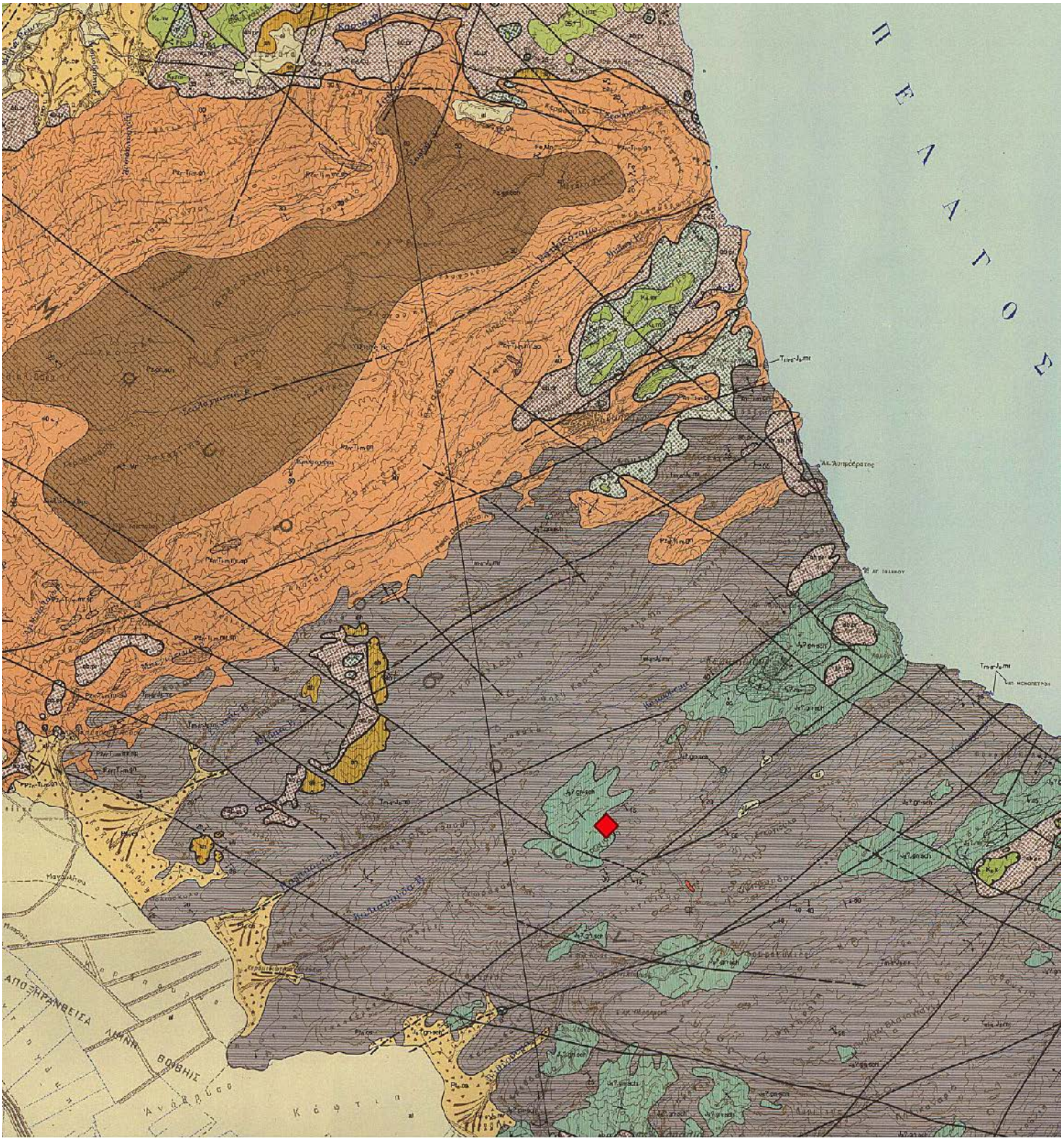

Χαρτογράφηση

Ο Πρωτέας χαρτογράφησε το βάραθρο με DistoX. Το βάθος του σπηλαίου μετρήθηκε στα -264 μέτρα, γεγονός που το κατατάσσει ως το βαθύτερο σπήλαιο της Θεσσαλίας και μέσα στα 30 βαθύτερα βάραθρα της Ελλάδας.

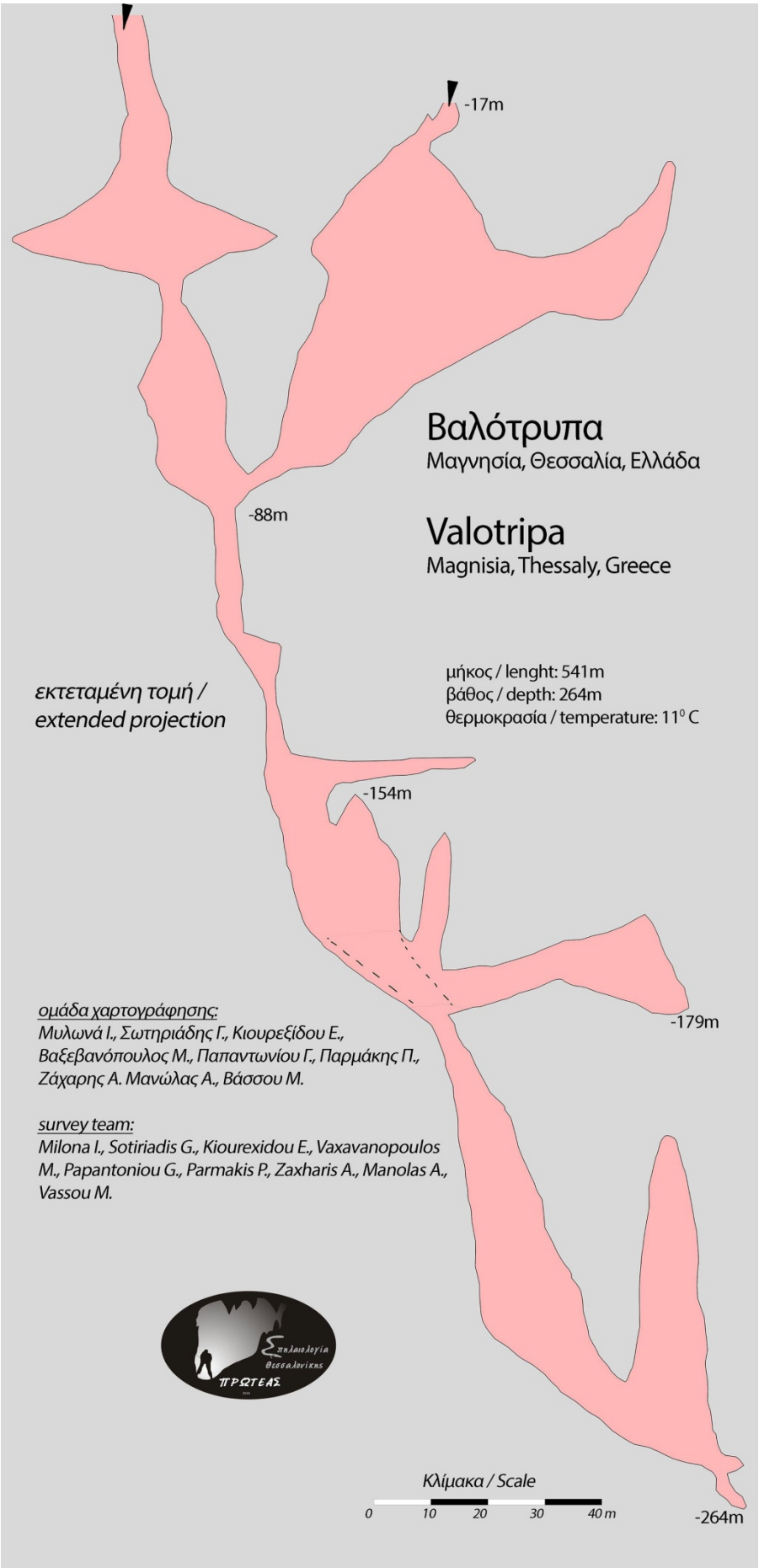

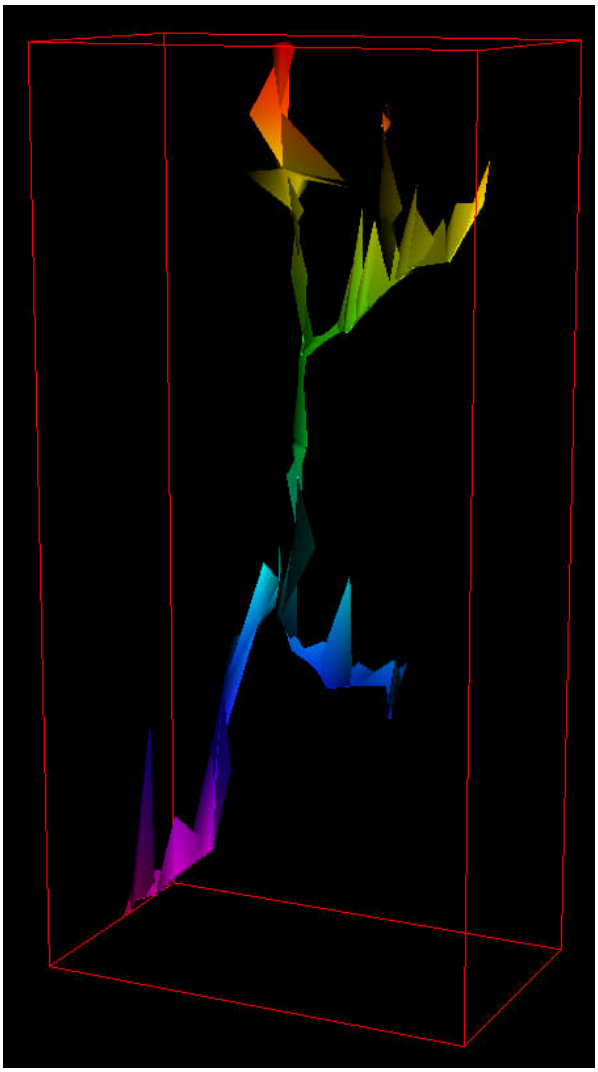

3D απεικόνιση

Περιγραφή σπηλαίου

Η Βαλότρυπα παρουσιάζει δύο εισόδους με αρκετά διαφορετική διατομή και σε απόσταση 30 μέτρων περίπου. Η μία είσοδος είναι ιδιαίτερα στενή, διαστάσεων 1μx0,5μ., ενώ η δεύτερη είναι ορθογωνικής διατομής 8x2 μέτρα. Θα μπορούσαμε να χωρίσουμε το σπήλαιο σε τέσσερα μέρη: Την κατάβαση από τη στενή είσοδο, την κατάβαση από τη 2η είσοδο, από την ένωση μέχρι το μεγάλο πάτο στα -179μ. και το κομμάτι από εκεί μέχρι τον πάτο στα -264μ.

Στενή είσοδος: Από τη στενή είσοδο ακολουθεί μικρή κατακόρυφη κατάβαση πέντε μέτρων και μετά συνεχίζουμε ασφαλισμένοι σε επικλινές δάπεδο. Μετά από μερικά μέτρα το σπήλαιο γίνεται κατακόρυφο και η κατάβαση συνεχίζει σε μία στενή διάκλαση 70 μέτρων με μία αλλαγή στα μισά περίπου. Κατόπιν φτάνουμε σε κατηφορικό θάλαμο γεμάτο καταπτώσεις στα -78 μέτρα, όπου βγαίνουμε από το σχοινί. Ανηφορίζοντας τις καταπτώσεις θα συνεχίσουμε λίγο ακόμα σε στενό διάδρομο όπου το σπήλαιο τερματίζει. Στην κατηφορική πλευρά και μετά από λίγα μέτρα θα χρειαστεί να αρματώσουμε και πάλι, κάνοντας κατάβαση δέκα μέτρων. Συνεχίζουμε σε αρκετά στενό και οριζόντιο διάδρομο και μετά από μικρό πέρασμα (παράθυρο) βγαίνουμε σε μεγάλο και εντυπωσιακό θάλαμο. Από εκεί θα συνεχίσουμε παράλληλα (τραβέρσα) σε σαθρό πέτρωμα, όπου θέλει προσοχή για να μη ρίξουμε πέτρες στα βαθύτερα τμήματα του σπηλαίου. Μετά από μερικά μέτρα θα φτάσουμε σε πατάρι, όπου είναι και το σημείο ένωσης των δύο εισόδων στα -88 μέτρα.

Αρματώνοντας τη μικρή είσοδο

Η διατομή της εισόδου

Η πρώτη αλλαγή

Ο μίκυ της 2ης αλλαγής

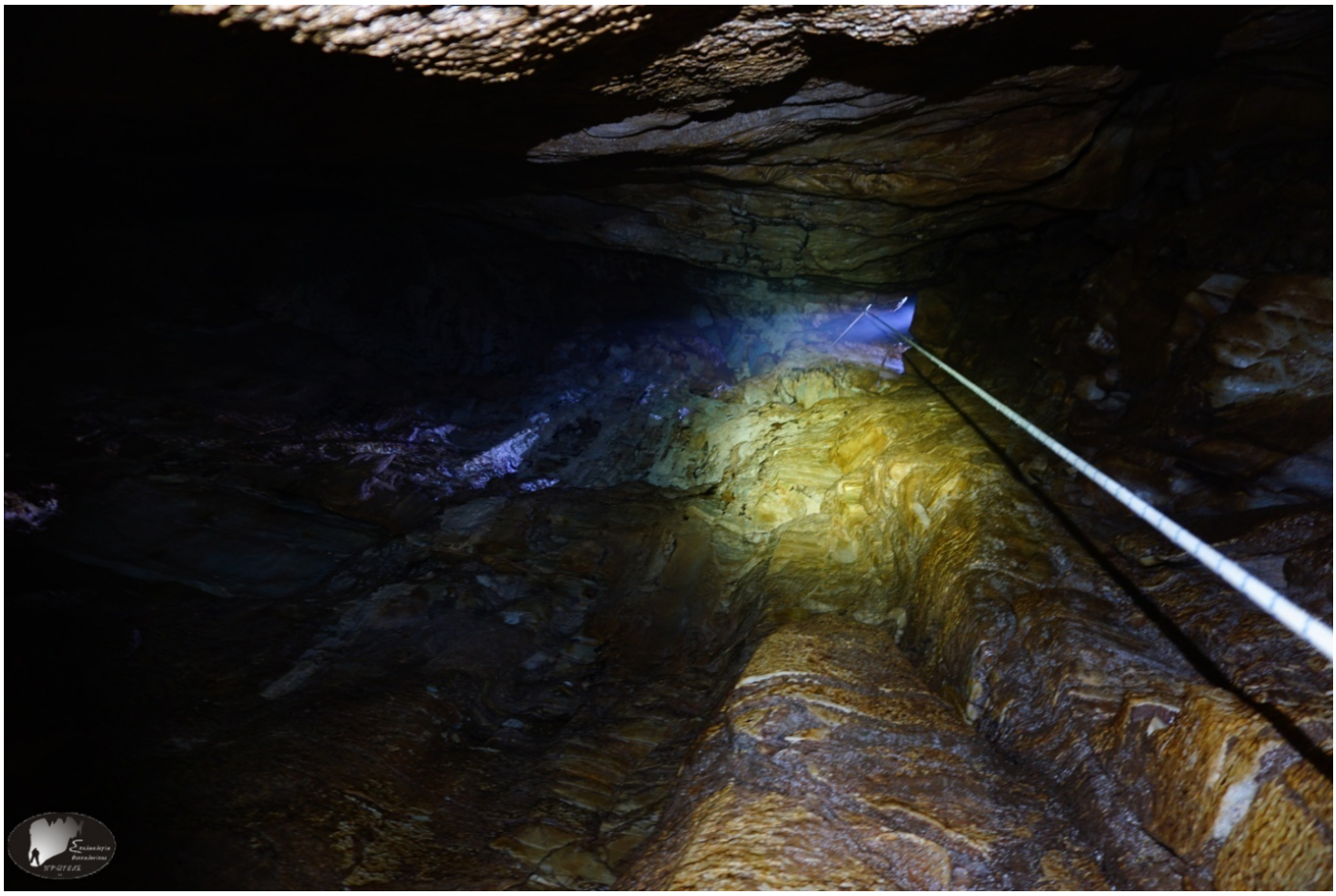

άποψη προς τα πάνω και φως από το επικλινές κομμάτι στην αρχή

Η μεγάλη διάκλαση στα -78 μέτρα

προς τη συνέχεια του σπηλαίου με την κατάβαση των 10 μέτρων

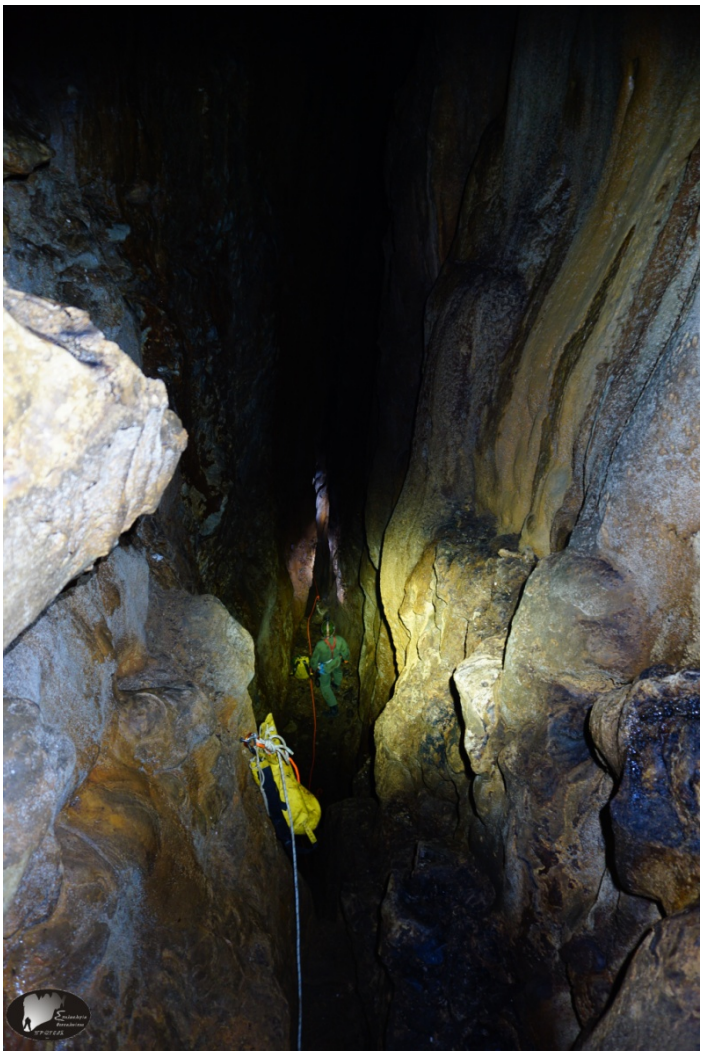

Το στενό οριζόντιο κομμάτι αμέσως μετά τη δεκάμετρη κατάβαση και πριν το σημείο ένωσης των δύο εισόδων

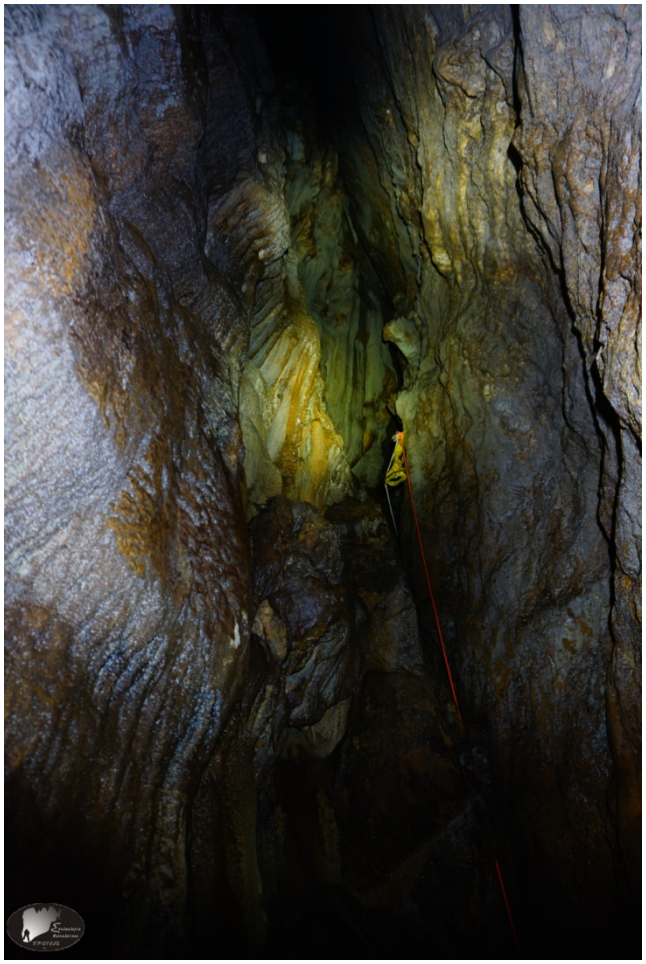

Η δεκάμετρη κατάβαση

Μεγάλη είσοδος: Ξεκινάει με ένα ορθογωνικής διατομής αγωγό 8Χ3 μέτρα. Κατά συνέπεια το φως εισχωρεί μέχρι το πρώτο μεγάλο πατάρι που βρίσκεται 30 μέτρα χαμηλότερα. Εκεί θα φτάσουμε περνώντας δύο κινητές αλλαγές. Στο πατάρι υπάρχει αλλαγή και κατόπιν συνεχίζουμε σε πιο σκοτεινό περιβάλλον για άλλα 20 μέτρα, όπου συναντάμε 2ο πατάρι και αλλαγή. Από εκείνο το σημείο το σπήλαιο στενεύει και μετά από μία τρίτη κατάβαση 40 μέτρων θα φτάσουμε στο σημείο της ένωσης. Στην τελευταία κατάβαση υπάρχει όμορφος διάκοσμος στα τοιχώματα από κουρτίνες, όπως και στο σημείο της ένωσης.

Οι φωτογραφίες που ακολουθούν μας δίνουν μία άποψη της μεγάλης εισόδου:

Επάνω: Πριν το 1ο πατάρι

Κάτω: Άποψη της διατομής της εισόδου, 2η εικόνα: Η αλλαγή μετά το 1ο πατάρι

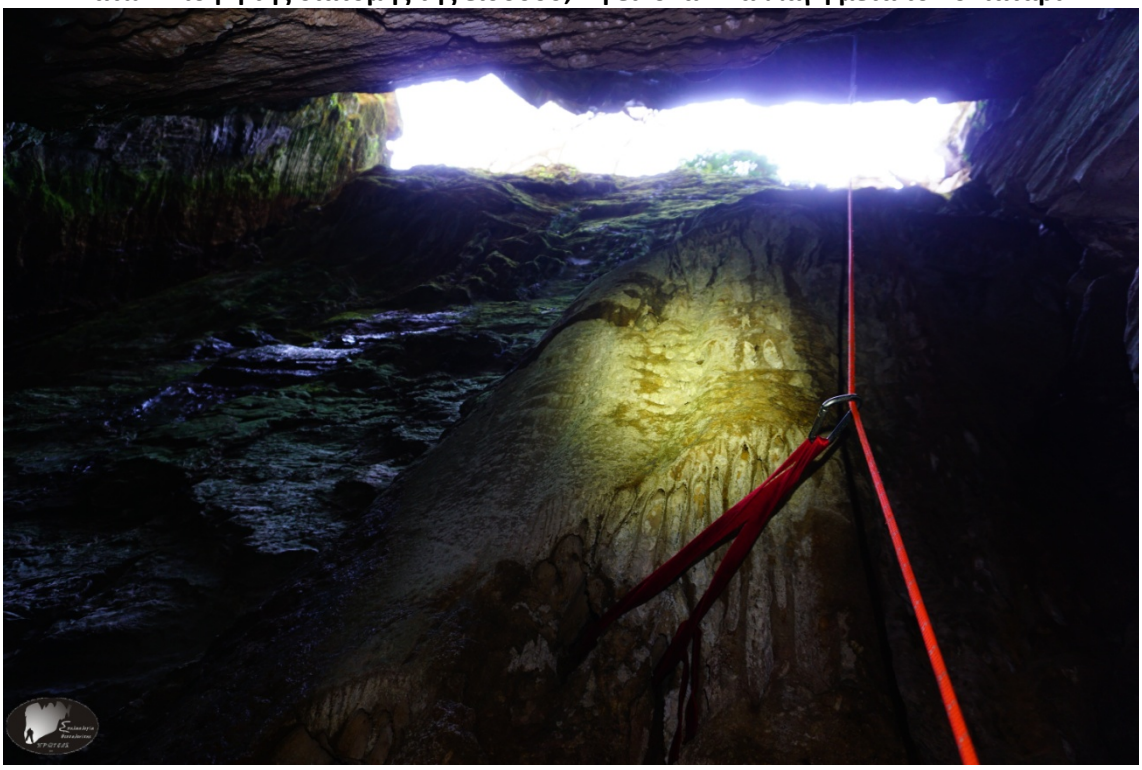

Η αλλαγή μετά το 2ο πατάρι

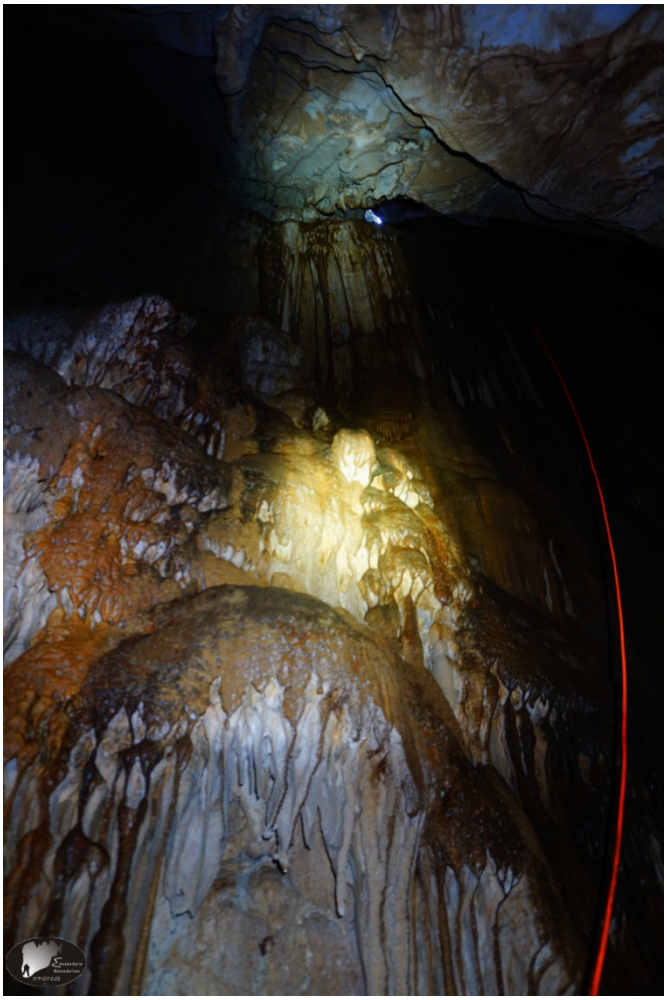

Πριν την ένωση στα -60μ με το φως της εισόδου να διακρίνεται αμυδρά

Κοινή συνέχεια: Το βάραθρο συνεχίζει από τη μία πλευρά του διάκοσμου που υπάρχει στην ένωση. Μετά από μικρή τραβέρσα δύο μέτρων φτάνουμε σε αλλαγή, όπου συνεχίζουμε κατακόρυφα την κατάβαση. Μετά από μία κινητή αλλαγή και 35 μέτρα θα φτάσουμε σε θάλαμο. Θα κινηθούμε για λίγα μέτρα οριζόντια, ασφαλισμένοι ωστόσο στο σχοινί. Εκεί σε μικρό θάλαμο θα βρούμε μία μικρή τρύπα για συνέχεια, όμορφα γκουρ, μία μικρή λιμνούλα και αυξημένη σταγονοροή. Στο σημείο αυτό είμαστε στα -125 μέτρα, στο μισό περίπου βάθος του σπηλαίου, το οποίο παίρνει μορφή διάκλασης και μετά από 55 μέτρα ακόμα θα φτάσουμε στον πρώτο μεγάλο πάτο στα -179 μέτρα. Αυτός κατηφορίζει για αρκετά μέτρα προς την μία κατεύθυνση. Από την ανηφορική μεριά ωστόσο, έπειτα από δύσκολη αναρρίχηση τριών μέτρων το σπήλαιο συνεχίζει.

Ο εντυπωσιακός θάλαμος στα -88 μέτρα όπου ενώνονται οι δύο αγωγοί

Η συνέχεια που ακολουθεί μετά την ένωση

Στα πρώτα μέτρα της κατάβασης μετά την ένωση

Η πρώτη αλλαγή λίγο κάτω από την ένωση

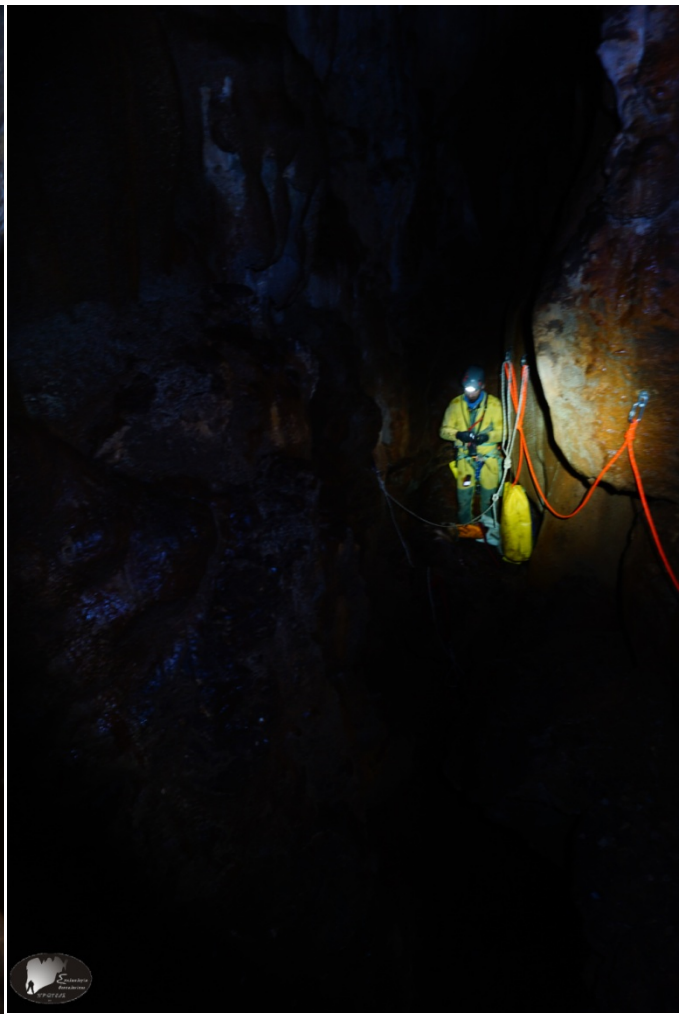

Μικρό οριζόντιο κομμάτι σε θάλαμο στα -125 μέτρα

Νερό και όμορφος διάκοσμος

Αλουμινοκουβέρτα στα -125 για προστασία από την υγρασία

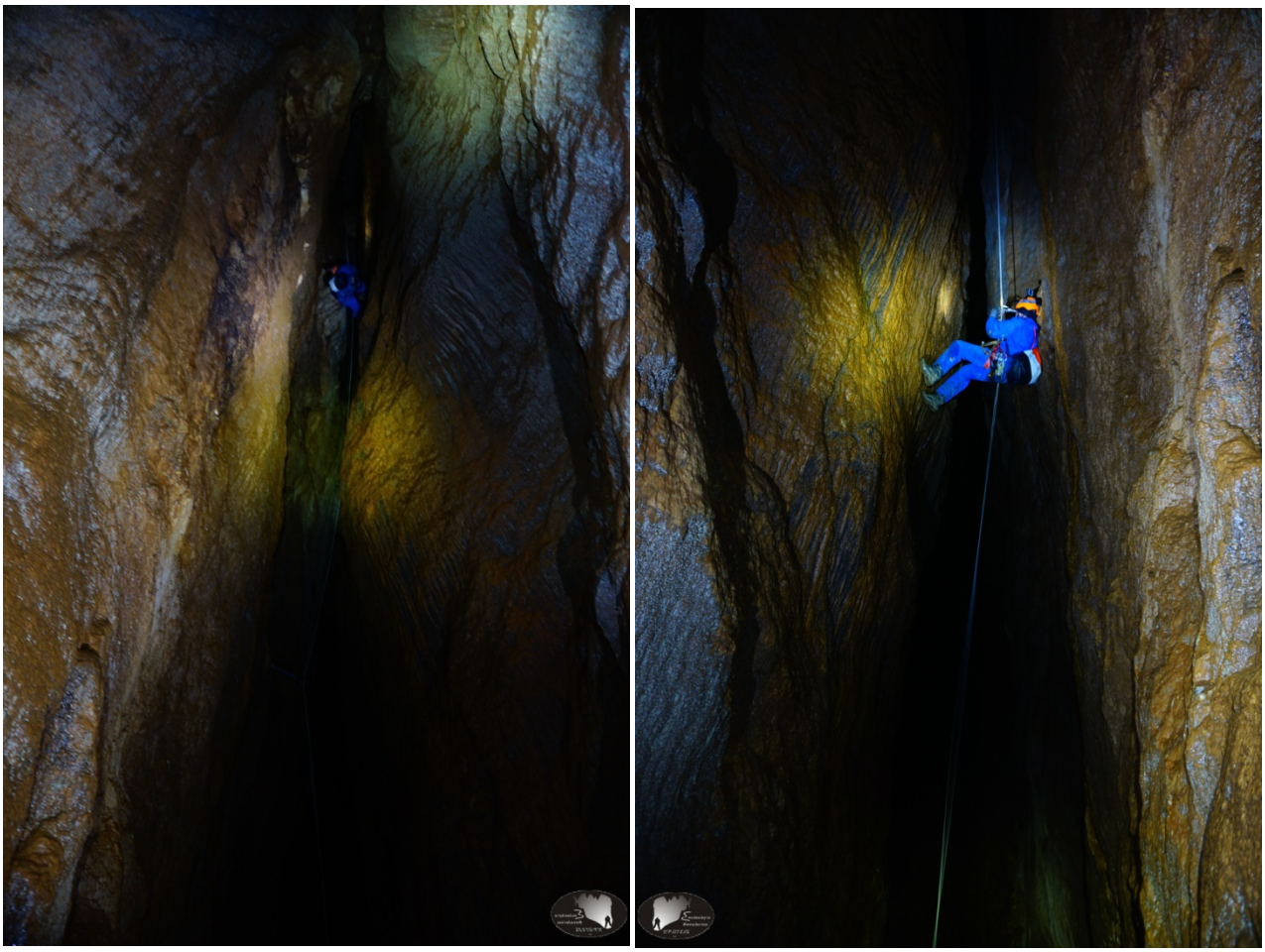

Η τελευταία κατάβαση των 55 μέτρων που καταλήγει στο μεγάλο πάτο στα -179 μέτρα

Τελευταίο κομμάτι: Αφού πραγματοποιήσουμε την αναρρίχηση, κατόπιν κατηφορίζουμε στο σχοινί σε επικλινές διάδρομο πλάτους δύο μέτρων. Μετά από πέντε μέτρα η καθετότητα αυξάνεται και συναντάμε αλλαγή. Με το πλάτος του σπηλαίου να παραμένει το ίδιο θα κατεβούμε άλλα 15 μέτρα και θα φτάσουμε σε θάλαμο, όπου μπορούμε να βγούμε από το σχοινί. Μετά από λίγο συναντάμε την τελευταία μονοκόμματη αλλαγή, όπου μετά από 55 μέτρα θα φτάσουμε στον τελευταίο θάλαμο. Από εκεί συνεχίζουμε σε επικλινές δάπεδο που θέλει προσοχή. Χάνοντας μερικά μέτρα ακόμα θα φτάσουμε σε μικρό θάλαμο στα -264 μέτρα, όπου είναι και το χαμηλότερο σημείο του σπηλαίου, μετά από πολλές αλλαγές και οριζόντια τμήματα.

Η συνέχεια μετά την αναρρίχηση και η πρώτη αλλαγή

Η κατάβαση των 15 μέτρων αμέσως μετά την αλλαγή

Η τελική αλλαγή

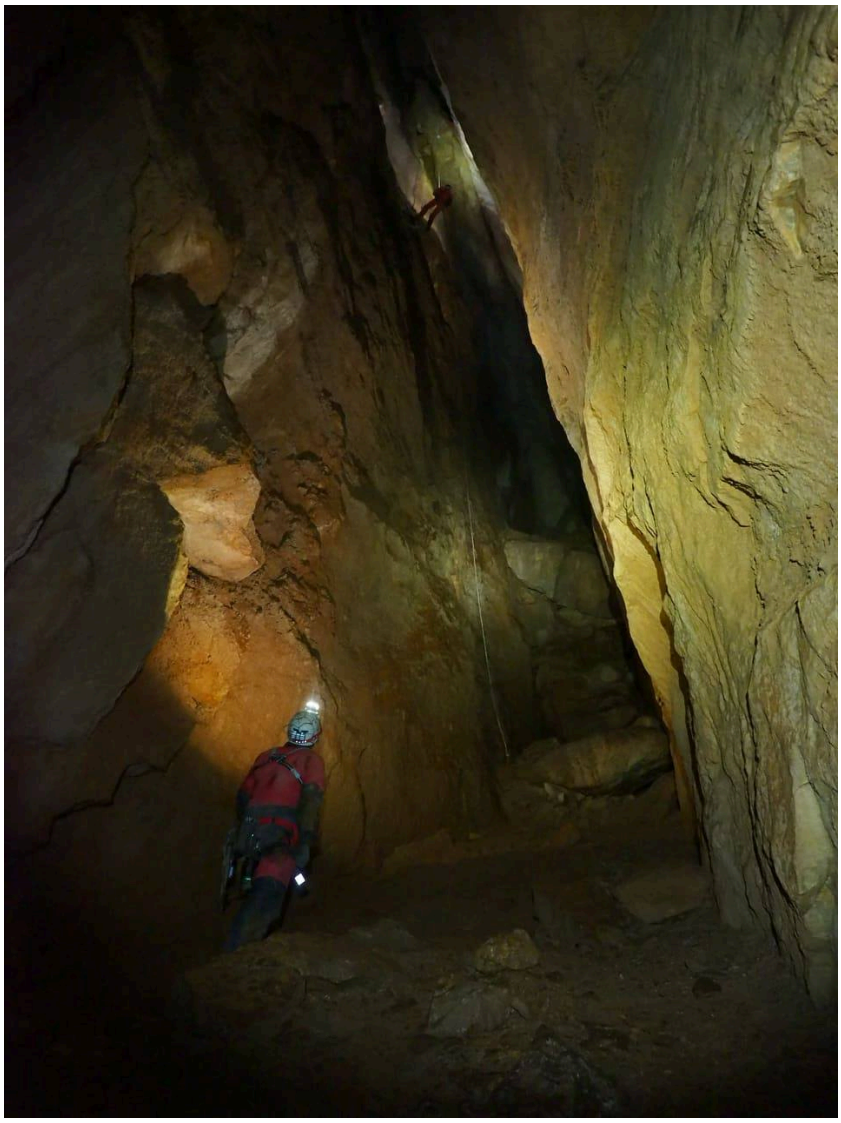

Η τελευταία κατάβαση των 55 μέτρων όπως αυτή φαίνεται από τον πάτο του σπηλαίου

Η κατηφορική συνέχεια για τον τελικό θάλαμο

Άλλη μία άποψη της 55μετρης κατάβασης

Στο βαθύτερο σημείο του σπηλαίου

Ημερολόγιο αποστολής

Σάββατο 23/03/2019: Η συνάντηση των μελών του Χείρων και του Πρωτέα θα γίνει το πρωί του Σαββάτου. Μετά από το στήσιμο της κατασκήνωσης και την οργάνωση της κατασκήνωσης θα ακολουθήσει η ταξινόμηση των υλικών. Επειδή θα γινότανε παράλληλο αρμάτωμα και από τις δύο εισόδους, έπρεπε να γίνει σωστός διαχωρισμός και κατανομή των σχοινιών καθώς και των υλικών που θα χρειαζόντουσαν οι υπεύθυνοι τους αρματώματος. Κατόπιν ο Μάρκος έκανε μία μικρή παρουσίαση του σπηλαίου σε ένα σκαρίφημα για να γνωρίζουν τα μέλη της αποστολής τη μορφολογία του σπηλαίου και έτσι η ομάδα ξεκίνησε για το σπήλαιο. Μετά από δέκα λεπτά οι ομάδες φτάσανε στις δύο εισόδους.

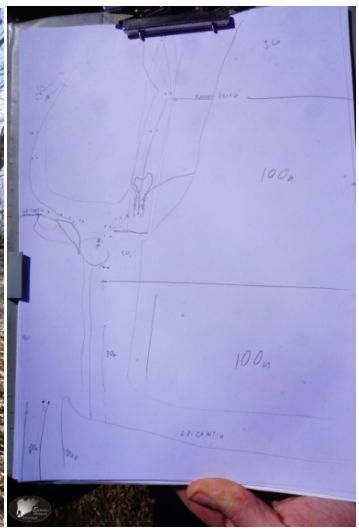

Στις 12:00 ο Σωτηριάδης ξεκίνησε το αρμάτωμα τις στενής εισόδου. Ακολούθησαν οι Ζάχαρης, Μανώλας, Βάσσου οι οποίοι προώθησαν σχοινιά και υλικά μέχρι την ένωση των δύο εισόδων. Εκεί η ομάδα θα φτάσει στις 15:30. Παράλληλα θα γίνει φωτογράφιση αυτού του τμήματος από το Ζάχαρη, ενώ ο Σωτηριάδης θα το χαρτογραφήσει. Ο Βαξεβανόπουλος θα αρματώσει τη μεγάλη είσοδο παίρνοντας μαζί του ένα σχοινί 150 μέτρων. Οι δύο ομάδες θα φτάσουν σχεδόν ταυτόχρονα στο σημείο της ένωσης. Το στήσιμο του σπηλαίο από την ένωση και κάτω θα συνεχίσουν οι Βαξεβανόπουλος και Σωτηριάδης, ενώ τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας θα αρχίσουν να ανεβαίνουν. Αργότερα θα βγούνε και οι άλλοι δύο έχοντας φτάσει και αρματώσει μέχρι το μεγάλο πάτο στα -180 μέτρα, ενώ αρματωμένες παρέμειναν και οι δύο είσοδοι. Το βράδυ θα αποχωρήσουν από το χώρο της κατασκήνωσης τα μέλη του Χείρων, καθώς και οι Μανώλας Αργύρης, Βάσσου Μαρία και Παναγιώτης Παρμάκης από τον Πρωτέα. Στο camp θα παραμείνουν οι Σωτηριάδης Γιώργος, Ζάχαρης Άρης, Μυλωνά Ιωάννα.

Κυριακή 24/03/2019: Το πρωί της Κυριακής στις 10:30 στο χώρο κατασκήνωσης φτάνουν τα μέλη του Πρωτέα Ευγενία Κιουρεξίδου και Γιώργος Παπαντωνίου που ήρθαν από Σέρρες. Στις 11:30 οι Παπαντωνίου Γιώργος, Κιουρεξίδου Ευγενία και Μυλωνά Ιωάννα θα αρχίσουν να κατεβαίνουν στο βάραθρο από τη μικρή είσοδο. Παράλληλα οι Σωτηριάδης Γιώργος και Ζάχαρης Άρης θα κατεβούν από τη μεγάλη είσοδο που παρέμεινε αρματωμένη από την προηγούμενη μέρα. Ο Γιώργος θα προσθέσει κάποιες κινητές αλλαγές, ενώ παράλληλα θα χαρτογραφήσει και τη διαδρομή της μεγάλης εισόδου. Ο Άρης θα φωτογραφίσει το κομμάτι αυτό. Με το σπήλαιο αρματωμένο οι δύο τους θα φτάσουν γρήγορα στα -175 μέτρα στον πρώτο μεγάλο πάτο του σπηλαίου.

Από εκεί θα ξεκινήσει εκ νέου το αρμάτωμα του τελευταίου κομματιού της Βαλότρυπας. Στο σημείο αυτό θα φτάσουν μετά από λίγη ώρα και οι Παπαντωνίου Γιώργος και Βαξεβανόπουλος Μάρκος που ήρθε το ίδιο πρωί από το Βόλο. Στην αμέσως πιο πάνω αλλαγή θα σταματήσουν οι Μυλωνά Ιωάννα και Κιουρεξίδου Ευγενία. Εν το μεταξύ ο Σωτηριάδης προωθείται με το τρυπάνι στήνοντας το τελευταίο κομμάτι. Με την εξάντληση των υλικών και μία μικρή αγωνία μήπως δε φτάσουνε τελικά (πλακέτες και κρίκοι) θα στηθεί η τελική κατάβαση που θα οδηγήσει στο βαθύτερο και τελικό πάτο του σπηλαίου. Εκεί θα φτάσουν οι Σωτηριάδης Γιώργος, Ζάχαρης Άρης, Παπαντωνίου Γιώργος και Βαξεβανόπουλος Μάρκος στις 17:00. Κατόπιν μετά από μία αναμνηστική φωτογραφία και ένα βίντεο κατά της καύσης σκουπιδιών από την ΑΓΕΤ στο Βόλο, η ομάδα θα αρχίσει να ανεβαίνει.

Παράλληλα, την άνοδο είχανε ξεκινήσει και η Ιωάννα με την Ευγενία. Από τον πάτο θα ξεκινήσουν πρώτοι Άρης και Γιώργος Παπανωνίου ξεαρματώνοντας το κομμάτι από την ένωση στα -88μ μέχρι τη μικρή είσοδο. Κατόπιν Γιώργος Σωτηριάδης και Μάρκος θα ξεαρματώσουν το βάραθρο από τον πάτο μέχρι την ένωση και θα ανεβούνε από τη μεγάλη είσοδο. Από εκεί θα τραβήξουνε επάνω και το 150μετρο σχοινί που είχε μπει για να στηθεί η διαδρομή από τη μεγάλη είσοδο μέχρι την ένωση ολοκληρώνοντας την απαιτητική διαδικασία στις 22:00.

Η ομάδα στο camp έπειτα από μία γεμάτη εμπειρίες μέρα

Δευτέρα 25/03/2019: Η ομάδα έχοντας ξεαρματώσει το σπήλαιο θα συμμαζέψει/ταξινομήσει τα υλικά και θα ξεστήσει το camp. Αποχώρηση στις 12:00 από το μέρος και επιστροφή στις βάσεις.

Συμπεράσματα

- Η Βαλότρυπα είναι ένα τεχνικό σπήλαιο που χρειάζεται εμπειρία και καλή γνώση αρματώματος. Η κατακόρυφες καταβάσεις διακόπτονται από οριζόντια τμήματα, υπάρχουν πολλές τριβές και θα χρειαστούν αρκετές αλλαγές και παρακάμψεις προκειμένου να φτάσει κανείς στο βαθύτερο σημείο.
- Χρειάστηκαν 500 μέτρα σχοινί, κυρίως επειδή αρματώθηκαν και οι δύο είσοδοι.
- Το αρμάτωμα και το μάζεμα υλικών και σχοινιών έγινε μόλις σε δύο μέρες, κάτι που υποδηλώνει την καλή συνεργασία των μελών, καθώς και την ομαλή οργάνωση της αποστολής.
- Έγινε η πρώτη χαρτογράφηση του σπηλαίου μετρώντας με ακρίβεια το βάθος, το οποίο είχε ελάχιστη απόκλιση σε σχέση με την εκτίμηση της αποστολής του 2014.
- Ένα βάραθρο αντάξιο της Βαλότρυπας χρειαζόταν μία εκτενής αναφορά, κάτι που τελικά έγινε με αφορμή την εν λόγω αποστολή.

Στοιχεία επικοινωνίας:

Σπηλαιολογία Θεσσαλονίκης Πρωτέας

proteascave@gmail.com

proteascave.gr